

KRONIKA DZIAŁALNOŚCI

MUZEUM HISTORYCZNEGO M. KRAKOWA

ZA ROK 1977

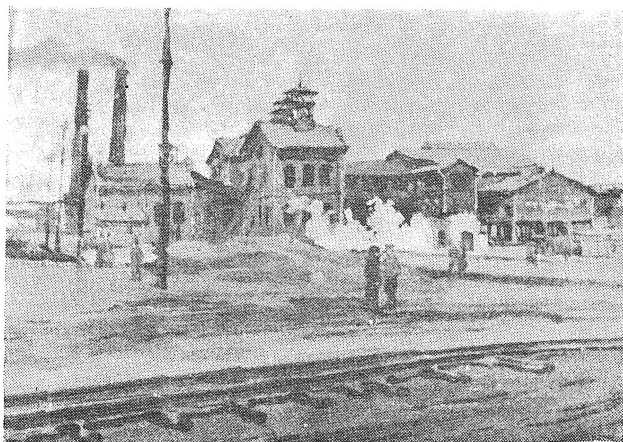
ZBIORY

Zbiory Muzeum w ciągu 1977 r. wzrosły o 1.018 sztuk eksponatów. Zakupiono 246 nowych przedmiotów, 742 uzyskano w formie darów i przekazów, 21 przyjęto do depozytu.

Wzrósł również zasób Biblioteki i Archiwum Naukowego Muzeum. Zakupiono 202 szt. archiwaliów, 561 szt. książek, 50 pozycji wydawnictw ciągłych, 8 vol. starodruków — łącznie 815 pozycji. Droga darów i przekazów pozyskano ponadto 1959 pozycji.

Do grupy najcenniejszych obiektów, które zakupiono, zaliczyć trzeba: malarstwo — „Kwiaciarki” A. Karpińskiego, „Fabryka” J. Mehoffera, „Pejzaż” — collage K. Frycza, „Autoportret” Z. Pronaszki; rzeźmię artystyczne — kilim Senne XVIII w., wazy f-my Niedzwiedzki, cukiernica sygn. Nitsch; archiwalia — Zbiór listów St. Wyspiańskiego z lat 1901—1907.

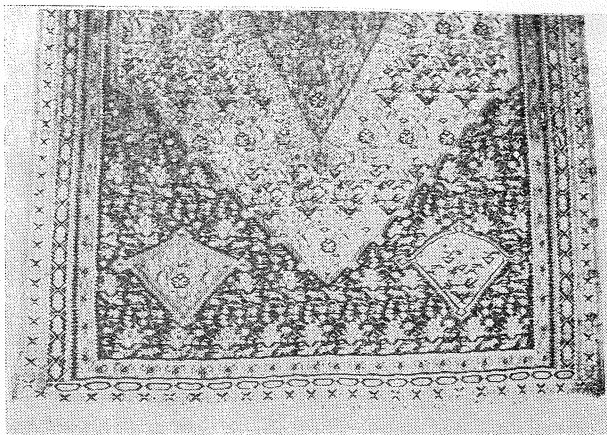
A. Karpiński „Kwiaciarki”

J. Mehoffer „Fabryka”

Z. Pronaszko „Autoportret”

Kilim Senne

Wśród przekazów i darów na szczególne wyróżnienie zasługują: portrety aktorek Ordon-Sosnowskiej i Z. Niwińskiej oraz projekty scenograficzne T. Kantora, A. Majewskiego, J. Szajny, K. Wiśniaka.

Wśród przekazujących i ofiarodawców znaleźli się w roku 1977 następujące osoby i instytucje: Tadeusz Bednarski, Jerzy Bromek, Anna Broniewska, Henryk Dąbrowski, Anna Drozd, Zdzisław Dudzik, Andrzej Fischinger, Janina Gładkiewiczowa, Włodzimierz Górecki, Henryk Hermanowicz, J. Z. Jaworski, Stanisław Kirchmayer, Stanisław Kochanowski, Jolanta Kordecka, Feliks Kosobudzki, Jan Krawczyk, Barbara Krowicka, A. Kotonko, Leszek Ludwikowski, Maria Miodońska, Zofia Niwińska, Zbigniew Niewiadomski, Jadwiga Pagaczewska, W. Palimacyńska, Jan Przepióra, Roman Sożewski, Lidia Stefańska, Andrzej Swaryczewski, Krzysztof Trzebiecki, Maria Wasilewska, Sławomir Wojak, Wiktor Zin. Cech Rzemiosł Skórzanych w Krakowie, Redakcja „Dziennika Polskiego”, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Rewolucyjnego z Warszawy, Muzeum Miedzi z Legnicy, Sekcja Numizmatyczna Polskiego Związku Filatelistów, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne z Krakowa, Stacja hodowli Roślin z Polanowic, Szkoła Podstawowa nr 49 z Krakowa, Teatr Lalki i Aktora „Groteska”, Zarząd Wojewódzki ZBOWiD w Krakowie.

WYSTAWY

W ciągu 1977 r. czynne były wystawy stałe: „Militaria i Zegary” ze zbiorów Muzeum w budynku przy ul. św. Jana 12 oraz „Dzieje teatru krakowskiego” przy ul. Szpitalnej 21. Dorocznym zwyczajem w okresie sezonu turystycznego otwarta była wystawa „Pamiętki władz miejskich” w Wieży Ratusza w Rynku Gł.

W salach Muzeum zorganizowano ponadto 18 wystaw czasowych, w tym 3 zagraniczne: jedną w ramach współpracy i wymiany z Muzeum Historycznym m. Lipska, drugą na zlecenie Ministerstwa Kultury i Sztuki z Ambasady Portugalii w Warszawie trzecią indywidualną młodego radzieckiego scenografa współpracującego z krakowskimi teatrami.

Tematyka większości wystaw dotyczyła problemów związanych z dziejami Krakowa i jego sztuki. Przedstawiono również współczesne dokonania krakowskich artystów-scenografów.

Obok wystaw stałych i czasowych przygotowano 9 wystaw oświatowych dla klubów środowiskowych zakładów pracy oraz muzeów regionalnych, współpracujących z naszą placówką.

Ogółem w zwiedzaniu wystaw i w imprezach organizowanych przez Muzeum wzięło udział 110.243 uczestników.

DATY OTWARCIA WYSTAW

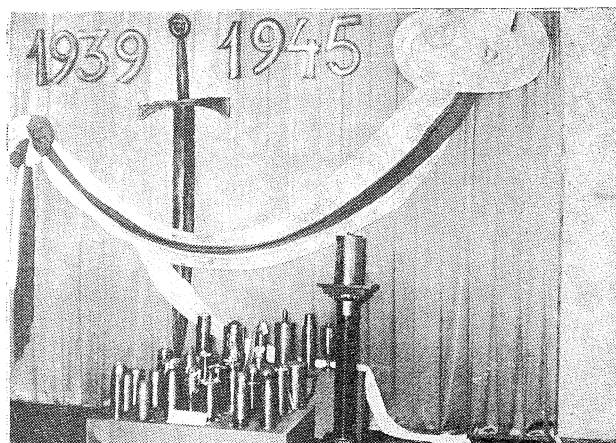
w salach Krzysztoforów:

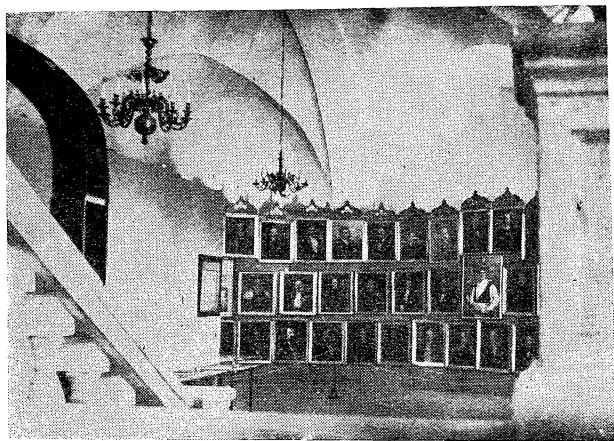
- 24.III. Pamiętki Kościuszkowskie w zbiorach Muzeum (komisarz mgr T. Wroński)
- 6.V. Broń II wojny światowej w modelach i fotografii (komisarz mgr M. Florczyk)
- 2.VII. Medalierstwo krakowskie (komisarz mgr E. Jednorowska)
- 12.X. Przyjaźń zrodziła się w walce — wystawa z okazji 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej (komisarz mgr T. Wroński)
- 15.XI. 300 lat plakatu portugalskiego
- 21.XII. Pamiętki z gałki wieży kościoła Mariackiego

W SALI WYSTAWOWEJ PRZY UL. FRANCISZAŃSKIEJ 4

- 1.IV. Kapiści (komisarz wystawy mgr St. Opalińska)
- 18.V. 150-lecie Zieleni Miejskich (komisarz — mgr H. Świątek)
- 7.VII. Bractwo Kurkowe (komisarz — mgr W. Turdza)
- 1.IX. Targi Sztuki Ludowej — rzemiosło artystyczne
- 5.X. Bitwa Narodów pod Lipskiem
- 10.XII. Szopki krakowskie — XXXV konkurs (komisarz — mgr T. Wroński)

Broń II Wojny Światowej w medalach i fotografii

Bractwo Kurkowe — wystawa

GALERIA ODDZIAŁU TEATRALNEGO UL. SZPITALNA 21

- 9.I. Krakowskie szkolnictwo teatralne (komisarz — H. Gembala)
- 26.III. Scenografia Jerzego Jeleńskiego (komisarz — H. Sitko)
- 25.VI. Scenografia i malarstwo Anny Drozd (komisarz — H. Sitko)
- 6.X. Scenografia Andrisa Freibergsa — ZSRR
- 29.XI. Zawsze „Wesele” (komisarze: mgr H. Gembala, H. Sitko, mgr W. Turdza)

W organizacji wystaw współuczestniczyły następujące instytucje: Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie, Związek Polskich Artystów Plastyków, Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, Muzeum Narodowe w Krakowie, Towarzystwo Społeczne Opieki nad Parkiem dr H. Jordana, Zarząd Zieleni Miejskich, Muzeum Lenina w Krakowie, Teatr Lalki i Aktora „Grotoska”, Muzeum Sztuki Współczesnej w Łodzi. Korzystano ponadto z eksponatów wypożyczanych od szeregu innych muzeów krajowych jak i od prywatnych kolekcjonerów.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I UPOWSZECHNIENIOWA

Działalność naukowa Muzeum prowadzona była wielokierunkowo. Podjęto prace nad badaniem folkloru przedmieść krakowskich, ze szczególnym uwzględnieniem starych zwyczajów Rękawki i Emausu. Przez cały rok prowadzono prace dokumentacyjne do historii cmentarzy krakowskich. Rozpoczęto prace nad naukowym opracowaniem kalendarzy krakowskich. Kontynuowano dokumentację życia teatralnego w Krakowie gromadząc materiały do kroniki bieżących wydarzeń teatralnych jak również bibliografię recenzji z krakowskich spektakli teatralnych.

Pracownicy Muzeum przygotowali do druku cały szereg artykułów i monografii, wśród nich m.in.

„Krakowskie lata rewolucyjnej działalności Feliksa Dzierżyńskiego” — mgr T. Wroński, „Sukiennice” — mgr L. Ludwikowski, „Kraków i okolice — przewodnik” — mgr L. Ludwikowski, „Krakowska Szkoła Teatralna 1946—1976” — mgr H. Gembalowa, „Militaria i zegary w zbiorach Muzeum Historycznego” — mgr W. Turdza.

Przeprowadzono ponadto cały szereg kwerend archiwalnych, jak również udzielono konsultacji naukowych innym instytucjom, m.in. realizatorom filmów pełnometrážowych „Pasja”, „Granica”, „Zielona ziemia”.

Podobnie jak w latach poprzednich wiele uwagi poświęcono upowszechnieniu. Oprowadzono po wystawach 332 grupy wycieczkowe. Wygłoszono 118 prelekcji dla 4.298 słuchaczy. Współpracowano przy organizacji konkursów dla młodzieży szkół krakowskich na tematy: „Hugo Kołłątaj — reforma szkolnictwa” oraz „Epoka Młodej Polski”. Zainicjowano akcję dokumentacji pomników i tablic pamiątkowych w Krakowie przez młodzież szkolną, organizowano przeglądy szkolnych Kół Recytatorskich, prowadzono szkolenie przewodników PTTK w oprowadzaniu po ekspozycjach muzealnych. Kontynuowano współpracę z zakładami przemysłowymi Krakowa organizując wystawy na ich terenie, m.in. w Zakładach Energetycznych i Budostalu w Nowej Hucie. Prezentowano łącznie 9 wystaw oświatowych w zakładach przemysłowych, klubach i świetlicach.

Kontynuował swoją działalność Teatr Lektora, który przygotował następujące nowe wieczory:

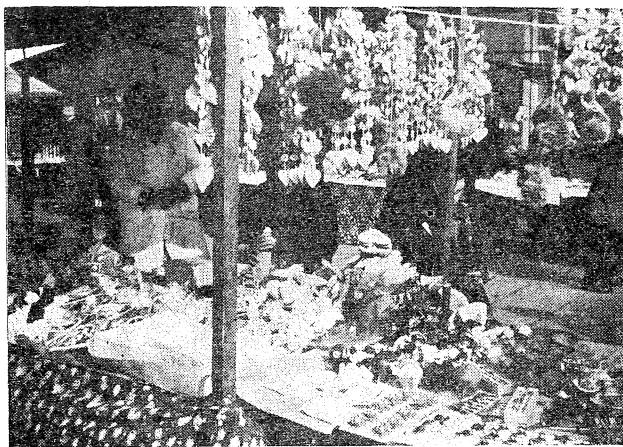
- 6.II. Walki rycerzy Sienkiewicza („Trylogia”)
- 20.III. Pani Kotarbińska wspomina
- 24.IV. Scyzoryki, Rózczyki, Kropidła i Brzytwy... (fragm. „Pana Tadeusza”)
- 27.VI. Powrót Poety (50 rocznica sprowadzenia prochów J. Słowackiego na Wawel)
- 23.X. Credo (pamięci Juliusza Osterwy)
- 27.XI. Patrząc na katedry... (Listy St. Wyspiańskiego do L. Rydla)

Teksty do poszczególnych wieczorów w oparciu o stare kroniki, listy, wspomnienia, dokumenty, prasę i literaturę piękną przygotowała mgr Elżbieta Wojciechowska, oprawę scenograficzną z eksponatów muzealnych mgr Witold Turdza, który był też autorem plakatów. W imprezach jako wykonawcy, obok E. Wojciechowskiej, brali udział aktorzy teatrów krakowskich: Maria Przybylska i Tadeusz Wójcik.

Dorocznym zwyczajem zorganizowano:

- 11.IV. Konkurs na pamiątkę i najładniejsze stoisko emausowe. (Wspólnie ze Spółdzielnią Milenium i Estradą Krakowską).
- 16.VI. Doroczny obchód Lajkonika.
- 8.XII. XXXV jubileuszowy Konkurs na Najpiękniejszą szopkę krakowską.

W ramach współpracy z Muzeum Historycznym m. Lipska pracownica naszego Muzeum, mgr Wanda Markiewicz w dniach od 15.IV. do 29.IV. zapoznawała się z pracą muzeów NRD.

Konkurs na pamiątkę i najładniejsze stoisko emaurowe

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W ciągu 1977 r. pracownicy przygotowali do druku cały szereg artykułów i rozpraw, nie wszystkie jednak z opracowanych pozycji udało się zrealizować w druku.

Wśród opublikowanych na uwagę zasługują: III tom „Krzysztoforów”, w którym zamieszczono m.in. artykuły poświęcone najcenniejszym militariom w zbiorach Muzeum: „Najstarsze okazy broni drzewcowej” — mgr M. Florczyk, „Kusza gotycka” — J. Werner, „Późnośredniowieczny miecz” — dr St. Kobielski. Wydano katalog wystawy „Kapiści” — mgr St. Opalińska oraz krótki zarys życia i działalności „Dr Henryk Jordan” — mgr E. Duda. W opracowaniu mgr Al. Jaklińskiej-Dudowej przypomniano starą tradycję krakowską „Emaus”. Ponadto zrealizowano cały szereg druków reklamowych do poszczególnych wystaw — afisze, plakaty, zaproszenia, w łącznej liczbie 23.

RADA NAUKOWA

Kontynuowała swoją działalność Rada Naukowa, odbywając posiedzenia poświęcone: ekspozycyjnej, wydawniczej i naukowej działalności Muzeum. Rada pracowała w następującym składzie: Przewodniczący — prof. dr hab. Stanisław Edward Nahlik, v-przewodniczący — mgr Leszek Ludwikowski, sekretarza — mgr Wacław Passowicz, członkowie: doc. dr hab. Wiesław Bieńkowski, doc. dr hab. Józef Frazik, prof. dr hab. Lech Kalinowski, mgr Jerzy Kossowski, dr Tadeusz Kudliński, doc. dr hab. Józef Lepiarczyk, prof. Andrzej Pawłowski, prof. dr hab. Roman Reinfuss, dr Marek Rostworowski, prof. dr hab. Władysław Serczyk, mgr Stefan Zając, prof. dr hab. Zdzisław Żygulski.

ZMIANY PERSONALNE

W ciągu roku 1977 odeszli z Muzeum następujący pracownicy: mgr mgr Janusz Andruszkiewicz, Krystyna Kurdziel, Stefania Gryma (emerytura), Janina Kuciara, Krystyna Kruk, Zofia Rakoczy, Krystyna Skrzypek.

Przyjęci zostali: mgr mgr Wojciech Michalak, Bożena Saładziak, Kazimierz Wajda, Jerzy Maciński, Janina Kuc, Danuta Russocka-Radwan, Aleksandra Radwan, Andrzej Malik, Zofia Nęcka, Jan Brzezoń, Katarzyna Bochnia, Anna Sygnat, Iwona Butrycz, Wiesława Filip, Adela Znamirska.

Jubileusze XXV-lecia pracy w Muzeum obchodzili następujący pracownicy: mgr mgr Jadwiga Klepacka, Celina Bąk-Koczarska.

W czerwcu 1978 r. odszedł na emeryturę Kazimierz ROMAN wieloletni i niezwykle zasłużony pracownik Muzeum Historycznego miasta Krakowa. Urodził się w 1913 r. w Miawie koło Warszawy, młodość spędził w Łodzi, by wreszcie z wyboru związać się na całe życie z Krakowem, z miastem które pokochał, któremu poświęcił bez reszty swój zapał i pracę.

Buźny i niecodzienny jest życiorys tego sumiennego i spokojnego pracownika naszego Muzeum. W okresie międzywojennym próbował różnych zawodów. Był muzykiem i urzędnikiem, w roku 1939 jako ochotnik stanął do walki z najeźdźcą hitlerowskim. Przeszedł daleką drogę walcząc o wolność i niepodległość Polski. Jego szlak bojowy znacząco pozyskał medale i odznaczenia wojskowe: Gwiazda Afryki, Gwiazda Italii, Krzyż Monte Cassino, Medal Wojska Polskiego, Odznaka za Rany i wreszcie najdroższy dla każdego żołnierza Krzyż Walecznych.

Mając 33 lata wraca do kraju, do wymarzonej, wolnej Ojczyzny. W Krakowie dowiaduje się o organizowaniu Muzeum Historycznego. Zgłasza swą kandydaturę do pracy na każde wolne stanowisko. W aktach jego znajduje się dokument: „Prezydent Miasta poleca przyjąć ob. Romana Kazimierza do służby miejskiej i przydzielić go Wydziałowi Oświaty, Kul-

tury i Sztuki — Muzeum Historycznemu do pełnienia obowiązków woźnego. Kraków 30. XI. 1946 r. — Prezydent Miasta w. r. Stefan Wolas”. Już jednak w roku następnym ówczesnym Dyrektorem Muzeum dr Jerzy Dobrzycki przesyła pismo do Prezydenta Miasta „Stwierdzam, iż ob. Kazimierz Roman jest przewybornym pracownikiem, oddanym instytucji, sumiennym, uczciwym, dokładnym i inteligentnym. Nie można go stracić — wnioskuje przeto o przekwalifikowanie go na urzędnika”. Prezydent zatwierdzający wniosek mianuje Kazimierza Romana „urzędnikiem kontraktowym”. Kolejno awansuje na coraz wyższe stanowiska w Muzeum, odnotowywane w jego aktach personalnych.

W roku 1950 zostaje intendentem, następnie w 1953 r. referendarzem, w 1955 r. starszym laborantem, w 1961 r. młodszym dyspozytorem, w 1963 r. starszym dyspozytorem, w 1964 r. głównym dyspozytorem muzealnym, w 1966 r. starszym referentem administracyjnym a w 1974 r. kierownikiem samodzielnego gospodarstwa pomocniczego przy Muzeum Historycznym m. Krakowa.

Podobnie jak w służbie wojskowej tak i historię jego pracy w Muzeum, osiągnięcia i zasługi dokumentują odznaczenia państwowe i resortowe: Medal X lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Odznaka Przetwórcy Pracy, Srebrny Krzyż Zasługi i przyzna-

ny mu przez Radę Państwa w 1976 r. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Jest Kazimierz Roman nie tylko sumiennym i o- fiarnym pracownikiem Muzeum, lecz także uczynnym i lubianym kolegą, działaczem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki, Bractwa Kurkowego. Pomagał młodszym kolegom, rozpoczynającym pracę w Muzeum dawał im przykład właściwego podejmowania obowiązków. Organizował życie towarzyskie, zabawy, imprezy. Tworzył wokół siebie przyjazną, ciepłą atmosferę.

Pół życia spędził w Muzeum. Poznał wszystkie tajniki instytucji. Był z nią od początku powstania i przez ponad 30 lat współtworzył jej historię i rozwój.

Przychodzili i odchodzili pracownicy, zmieniali się dyrektorzy, a Pan Kazimierz był stale ten sam — pracowity, uśmiechnięty, życzliwy — stanowiąc integralną część Muzeum jak i zapewne Muzeum jest nierozdzielalną częścią jego osoby.

Dlatego też dziś choć wyłączył się z aktywnej pracy zawodowej, w dalszym ciągu jest zawsze z nami, interesując się i ciesząc z sukcesów i osiągnięć, wspólnie przeżywając niepowodzenia.

LESZEK LUDWIKOWSKI

